

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GJEOGRAFISË

Programi: **Bachelor**

Drejtimi: **Gjeografi**

Lënda: BAZAT E GJEOLOGJISË

<i>Pedagogu:</i>	Doc. Dr. Arben BELBA
<i>Ngarkesa:</i>	4 ETCS (15 javë: 2 leksione dhe 1 seminar në javë)
<i>Lloji i lëndës:</i>	e detyrueshme
<i>Viti/semestri:</i>	I/I

Shkurtesë: Lënda Bazat e Gjeologjisë është pjesë e disiplinave me karakter teorik dhe aplikativ të shkencave të Tokës. Ajo i mundëson studentëve njohuritë bazë mbi fenomenet e proceset fizike që ndodhin nga sipërfaqja e Tokës deri në qendër të saj. Pjesa e parë merret me përbërjen e Tokës dhe vendin e saj në hapësirën qiellore. Toka trajtohet në ndërtimin e saj të brendshëm; shtresat që e përbëjnë dhe veçoritë e tyre fizike e kimike. Mineralet e shkëmbinjte zenë një vend të rëndësishëm. Mekanizmi i formimit të shkëmbinjve shoqërohet me llojet kryesore të tyre dhe grupimet përkatëse sipas karakteristikave bazë. Në pjesën e dytë parashtrihen proceset që formësojnë sipërfaqen e Tokës; si tjetërsimi, erozioni, gëryerja shpatore, së bashku me veprimtarinë gjeologjike të ujrave rrjedhëse, nëntokësore, akullnajave, erës dhe veprimtarisë së ujit të detit dhe oqeanit. Pjesa e tretë mer për sipër të trajtojë dinamikën e zhvillimit të Tokës, me deformimin e shkëmbinjve dhe strukturat gjeologjike; lëkundjet sizmike dhe tërmetet; si dhe tektonikën globale me teoritë kryesore. Në fund ky cikël leksionesh përmbillet me dinamikën aktuale të ndryshimit të planetit tonë, Tokës, ndryshimet klimatike dhe prespektiva e ndryshimeve globale. Njohuritë gjeologjike janë të domosdoshme, jo vetëm në formimin gjeografik të studentëve, por edhe në ndikimin e zhvillimit të mjaft degë të rëndësishme të ekonomisë dhe zhvillimin e përgjithshëm të vendi.

Temat e leksioneve:

1. Objekti, përmbajtja, detyrat dhe rëndësia e studimit të Gjeologjisë.
Pjesa e parë. Toka dhe vendi i saj në hapësirën qiellore. Struktura e brendshme dhe përbërja e Tokës.
2. Mineralet, burimet e mineraleve dhe energjisë.
3. Shkëmbinjte. Vullkanet, magma dhe shkëmbinjte magmatikë.
4. Sedimentet, shkëmbinjte sedimentarë dhe diagjeneza.
5. Krijimi i shkëmbinjve të rinj nga të vjetrit; metamorfizmi dhe shkëmbinjte metamorfikë.
6. Koha gjeologjike.
7. Pjesa e dytë. Proceset që formësojnë sipërfaqen e Tokës. Tjetërsimi. Erozioni dhe tokat. Gëryerja shpatore.
8. Veprimtaria gjeologjike e ujërave rrjedhëse. Ujrat nëntokësore.
9. Akullnajat dhe akullzimi.
10. Veprimtaria gjeologjike e erës dhe shkretëtirat.
11. Veprimtaria gjeologjike e ujrave të deteve e oqeanëve.
12. Pjesa e tretë. Deformimi i shkëmbinjve, strukturat gjeologjike.
13. Tërmetet dhe lëkundjet sizmike.
14. Tektonika globale.
15. Dinamika e ndryshimit të planetit tonë. Ndryshimet klimatike.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në: 70% të seminareve	
- Angazhimi në seminare:	10 % e notës
- Testi në javën e 8-të	20 % e notës
- Detyra e kursit ose ese: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1.5):	10 % e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	60 % e notës
- Gjithsej:	100 %

Literatura e detyrueshme për studentin:

1. Trifon Ziu, *Bazat e Gjeologjisë*, Pegi, Tiranë 2014.
2. Luan Peza & Pajtim Bejtja, *Gjeologjia e përgjithshme*, Shtypshkronja Dispenca, Tiranë 1983.
3. Koço Prifti & Pajtim Bejtja. *Gjeologjia e përgjithshme*, Tiranë, 1996

Literatura plotësuese:

1. Brian J. Skinner & Stephen C. Porter, *The Dynamic Earth an introduction to physical geology*, Von Hoffman Press, Inc, USA 1992
2. H.J de Blij & Peter O. Muller, *Physical Geography of the global environment*, Von Hoffman Press, Inc, USA 1993
3. Servet Pasho, *Bazat e Gjeologjisë*, Tiranë, 1972
4. Adem Dalipi, *Gjeologjia e përgjithshme*, Shtypshkronja Mihal Duri, Tiranë, 1974
5. Selam Meço, *Tabela Gjeokronologjike*, Shtypshkronja Mihal Duri, Tiranë, 1985
6. Koço Prifti & Eftim Dodona & Aleks Vranaj, *Bazat e Gjeologjisë*, Tiranë, 1989
7. Skënder Dede, *Pasuritë minerale të Shqipërisë*, Shtypshkronja Mihal Duri, Tiranë, 1980.
8. Shallo M, Kote Dh, *Petrologjia magmatike dhe metamorfike*, Shtypshkronja Mihal Duri, Tiranë, 1990.